

Tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse på husdyrbruget på adressen Holmager 6a, 6950 Ringkøbing  
8. november 2021

Returadresse  
Land, By og Kultur – Land og Vand  
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

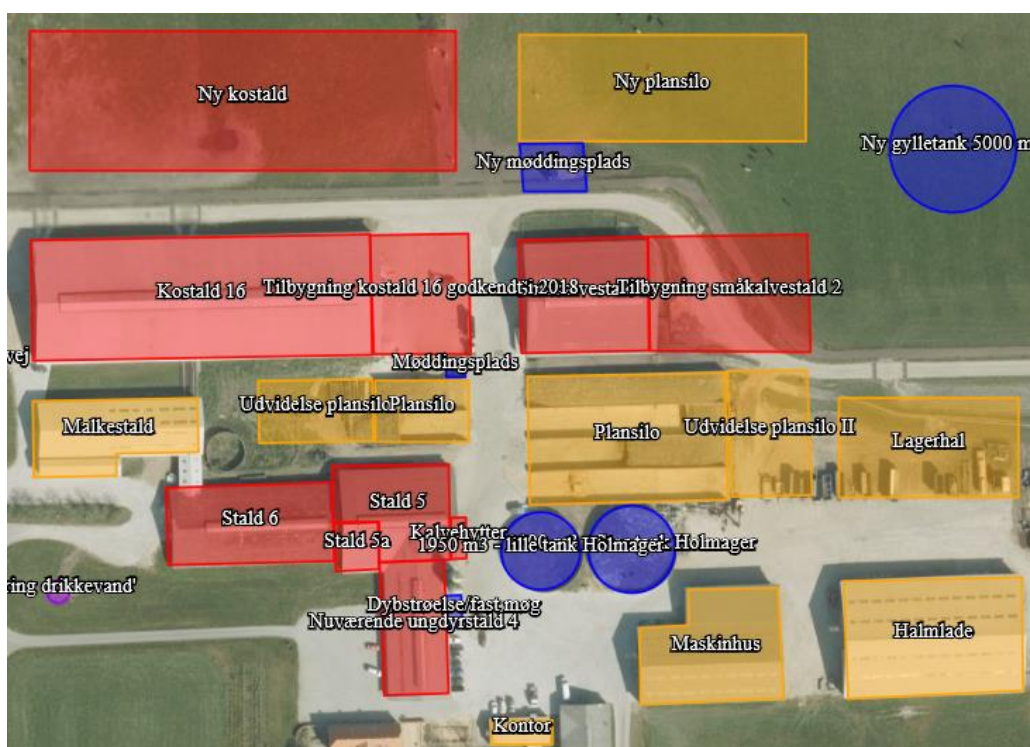
**NATURENS  
RIGE**

Ejer af husdyrbruget på  
Holmager 6a  
6950 Ringkøbing

Sagsbehandler  
Poul Bennetzen  
Direkte telefon  
9974 1560  
E-post  
Poul.Bennetzen@rksk.dk  
Dato  
8. november 2021  
Sagsnummer  
21-006975

## Tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse fra 18/11-18

gældende for husdyrbruget på adressen Holmager 6a, 6950 Ringkøbing.



Virksomhedens art:  
Matrikel nr.:  
Betegnelse:  
Tilsynsmyndighed:  
Kvalitetssikret af:

Økologisk malkekvægsbesætning  
52a m.fl., Den nordlige Del, Velling  
Husdyrbrug omfattet af §16 a, stk. 4 i husdyrbrugsloven  
Ringkøbing-Skjern Kommune  
Julie Storm Stausholm, Ringkøbing-Skjern kommune

## Indholdsfortegnelse

Stamblad: .....	4
Oplysninger om husdyrbruget: .....	4
Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse fra den 19. november 2018: .....	5
<b>Meddelelse af tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse .....</b>	<b>6</b>
Baggrund og kort resumé .....	6
Biaktiviteter .....	6
Afgørelsen .....	6
<b>Vilkår for tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelsen .....</b>	<b>8</b>
Generelt .....	8
Nye og renoverede stalde .....	8
Nye opbevaringsanlæg .....	8
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier .....	9
Ny gyllebeholder på 5.000 m <sup>3</sup> .....	10
<b>Formalia .....</b>	<b>11</b>
Lovgrundlag .....	11
Høring og offentliggørelse .....	11
Klagevejledning .....	12
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering .....	13
<b>Miljøvurderingen .....</b>	<b>15</b>
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom. ....	15
Beskrivelse af husdyrbruget .....	15
Lokalisering .....	20
Forbudszoner .....	20
Afstandskrav .....	21
Beskyttelseslinjer .....	22
Samlet vurdering af lokalisering .....	23
Påvirkning af landskab .....	23
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab .....	24
Påvirkning af vilde planter og dyr .....	25
Ammoniak påvirkning af natur .....	25
Påvirkning af bilag IV-arter .....	30
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr .....	31
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand .....	31

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	37
Påvirkning af naboer .....	38
Lugt .....	38
Støj og rystelser.....	41
Lys.....	42
Fluer og skadedyr.....	43
Støv.....	43
Transport.....	44
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener.....	45
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	45
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	46
Alternative løsninger .....	53
0-alternativ.....	54
Egenkontrol.....	54
<b>Konklusion .....</b>	<b>54</b>
<b>Bilag 1: Bygningsoversigt.....</b>	<b>55</b>
<b>Bilag 2: Afløbsplan .....</b>	<b>57</b>
<b>Bilag 3: Oversigt over anlægsmæssige ændringer .....</b>	<b>58</b>
<b>Bilag 4: Adresser inden for konsekvensradius.....</b>	<b>59</b>
<b>Bilag 5: Natur .....</b>	<b>60</b>

### **Copyright**

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

## Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Holmager 6a 6950 Ringkøbing
Bedriftens adresse	Holmager 6a 6950 Ringkøbing
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	SAGRO I/S, v. Karen V. Thomasen Majsmarken 1, 7190 Billund Fastnet telefon: 9629-6932 E-mail:kvt@sagro.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer	7600018364
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a, stk. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	224688, indsendt d. 22/9-21, ver. 3.

## Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m <sup>2</sup> )	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Stald 5a	203	145	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med fast gulv
Kostald 16	4.066	620	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
		2.715	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb
Nuværende ungdyrstald 4	856	490	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med fast gulv
Småkalvestald 2	1.447	515	Flexgruppe: Alle kvæg;	Dybstrøelse
		564	Flexgruppe: Alle kvæg;	Dybstrøelse
Stald 5	934	157	Flexgruppe: Alle kvæg;	Dybstrøelse
		475	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter
Stald 6	1.288	1.080	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med fast gulv
Tilbygning småkalvestald 2	1.842	1.500	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Nye staldafsnit				

Ny kostald	5.914	800	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
		3.100	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
Tilbygning kostald 16 godkendt i 2018	1.164	975	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

#### Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen

Alle kvæg; Dybstrøelse

Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse

Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse

Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

#### Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m <sup>3</sup> )	Overfladeareal (m <sup>2</sup> )
<b>Eksisterende opbevaringslagre</b>			
Gyllebeholder (stor tank)	Flydende	3000	593
Gyllebeholder (lille tank)	Flydende	1.950	478
Gyllebeholder (i det åbne land)	Flydende	1.800	464
Ny møddingsplads	Fast		303
Plansilo	Fast		3.940
Møddingsplads	Fast		32
<b>Nye opbevaringslagre</b>			
Ny gyllebeholder	Flydende	5.000	1.249
Ny plansilo	Fast		2.800
Ny møddingsplads	Fast		303

Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse fra den 19. november 2018:

- Der bygges en ny kostald på 5.914 m<sup>2</sup>.
- Ny plansilo på 2.800 m<sup>2</sup>.
- Ny møddingsplads på 303 m<sup>2</sup>.
- Ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>.
- Møddingsplads på 49 m<sup>2</sup> realiseres ikke (miljøgodkendt 2018).

Andet

- I miljøgodkendelsen fra 2018 fremgår, at der skal bygges en ny tilbygning til småkalvestald, 2 og en ny tilbygning til kostald 16. De 2 stalde ønskes nu realiseret.

## Samdrift

Ejer driver ligeledes ejendommen på Refstrup 2, 6980 Lem med husdyr, men Holmager 6A, 6950 Ringkøbing vurderes separat, idet ejendommen ikke er teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet og hver især kan drives selvstændigt. Afstanden mellem de 2 ejendomme er ca. 3,3 km.

# Meddelelse af tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse

## Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 23. marts 2021 en ansøgning om tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Holmager 6a, 6950 Ringkøbing.

### Tidligere godkendelser

Der er den 18. december 2018 meddelt (§16a) miljøgodkendelse til husdyrbruget på Holmager 6a, 6950 Ringkøbing i henhold til husdyrbrugsloven §16a, stk. 1.

### Kort resumé

Ansøgningen om tillæg til (§16a) miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget, en udvidelse af husdyrbrugets dyrehold, samt opførelse af en ny kostald på 5.914 m<sup>2</sup> i tilknytning til de eksisterende bygninger. Der opføres desuden en ny plansilo på 2.800 m<sup>2</sup> og en ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>.

## Biaktiviteter

Der drives maskinstation fra ejendommen.

## Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse på husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 52a Den nordlige Del, Velling, beliggende på adressen Holmager 6a, 6950 Ringkøbing. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter ændringer på husdyrbruget i forhold til miljøgodkendelsen dateret 18. december 2008.

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter ændringer i de eksisterende stalde, det ansøgte ses i nedenstående tabel:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )
Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	1.715
Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	3.356
Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	3.690
Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter	475

(kanal, bagskyl eller ringkanal)	
I alt	9.236

Samt opførelse af ny staldbygning i tilknytning til eksisterende bebyggelse:

Dyretype og staldsystem	Prod. areal (m <sup>2</sup> )	Total areal (m <sup>2</sup> )
Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	800	5.914
Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	3.100	

Desuden etableres en ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>, ny plansilo på 2.800 m<sup>2</sup> og en ny møddingsplads på 303 m<sup>2</sup>.

Afgørelse om tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelsen sker på baggrund af ansøgning skema nr. 224688, indsendt den 22. september 2021, version 3.

Afgørelsen om tillæg til (§16a) miljøgodkendelse af husdyrbruget på adressen Holmager 6a, 6950 Ringkøbing meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at dette tillæg til miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

#### Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på [www.miljoportal.dk](http://www.miljoportal.dk).

*Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.*

# Vilkår for tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

## Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen.
- 2) Tillæg til godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis tillægsgodkendelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.

## Nye og renoverede stalde

- 4) Der må opføres en kostald på i alt 5.914 m<sup>2</sup>, hvor af produktionsarealet med dybstrøelse udgør 800 m<sup>2</sup> og produktionsarealet med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb udgør 3.100 m<sup>2</sup>.
- 5) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.

## Nye opbevaringsanlæg

- 6) Der må opføres en ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup> med et overfladeareal på 1.249 m<sup>2</sup>.
- 7) Der må opføres en ny plansilo på 2.800 m<sup>2</sup>.
- 8) Der må etableres en ny møddingsplads på 303 m<sup>2</sup>.

De nye opbevaringsanlæg skal placeres som angivet i bilag 1.

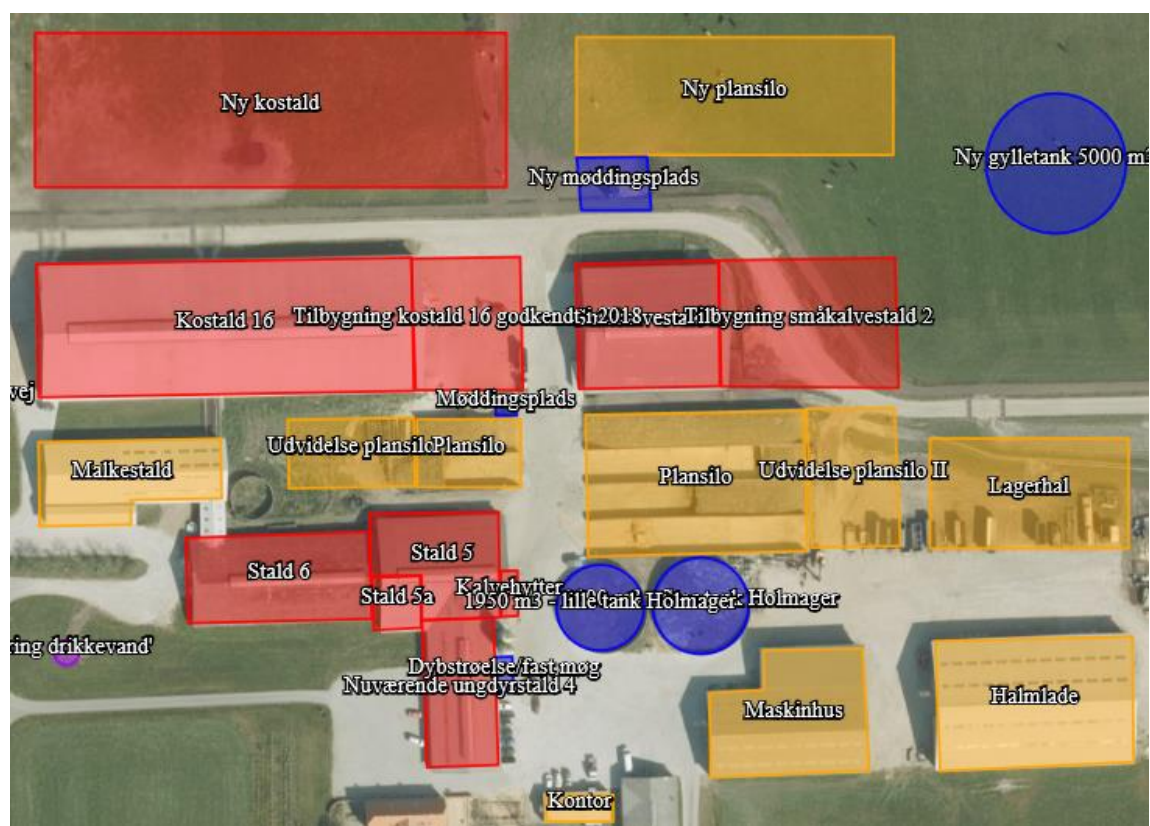
## Boring til oppumpning af grundvand til dyreholdet

- 9) Boringen DGU nr. 93.1453 skal sløjfes før byggeriet af den nye stald påbegyndes.



## Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

10) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.



11) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m <sup>2</sup> )	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	Dyretype	Staldsystem
<b>Eksisterende staldafsnit</b>				
Stald 5a	203	145	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med fast gulv
Kostald 16	4.066	620	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
		2.715	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb
Nuværende ungdyrstald 4	856	490	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med fast gulv
Småkalvestald 2	1.447	515	Flexgruppe: Alle kvæg;	Dybstrøelse
		564	Flexgruppe: Alle kvæg;	Dybstrøelse

Stald 5	934	157	Flexgruppe: Alle kvæg;	Dybstrøelse
		475	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter
Stald 6	1.288	1080	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med fast gulv
Tilbygning småkalvestald 2	1.842	1.500	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Tilbygning kostald 16 godkendt i 2018	1.164	975	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
<b>Nye staldafsnit</b>				
Ny kostald	5.914	800	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
		3.100	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

- 12) Husdyrbruget skal drives økologisk, og skal leve op til økologireglerne og være optaget på Fødevarestyrelsens liste over økologikontrollerede virksomheder i Danmark.

### **Ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>**

- 13) Der skal etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle ved gyllebeholderen finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter end påfyldning af gylle. Et alternativ til etablering af en støbt plads er, at pumpningen/sugningen af gylle fra beholderen altid sker med selvfyldende vogn eller lign., der har returløb til beholderen.

Såfremt der bakkes til beholderen, skal der etableres en anordning der sikrer beholderen mod påkørsel.

- 14) Gyllebeholderen må ikke uden kommunens tilladelse tages i brug til andet formål end det ansøgte.
- 15) Gyllebeholderen skal fjernes uden udgift for kommunen, når den ikke længere er i brug til det formål, hvortil den er tilladt.

# Formalia

## Lovgrundlag

Tillægsgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Tillægsgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for tillægsgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2021-2033
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 2256 af 29. december 2020
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 1451 af 21. juni 2021. (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om anvendelse af gødning nr. 1551 af 2. juli 2021.
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 240 af 13. marts 2019 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1595 af 6. december 2018
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2159 af 9. december 2020 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1611 af 10. december 2015 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

## Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra den 18. oktober 2021 til den 1. november 2021 + til de matrikulære naboer til matr. nr. 52a Den nordlige Del, Velling

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 891 meter

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at udvidelser på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikler, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 8. november 2021 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på [www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug](http://www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug).

## Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tillægget til miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af tillægget til miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

**Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 6. december 2021.**

### Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

### Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

### Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

## Hjælp til klage

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: [nh@naevneneshus.dk](mailto:nh@naevneneshus.dk). De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

## Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet godkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget



Ivan Thesbjerg  
Afdelingsleder  
Land og Vand, Landbrug  
Ringkøbing-Skjern Kommune



Poul Bennetzen  
Land og Vand, Landbrug  
Ringkøbing-Skjern Kommune

## **Kopi af udkast til tillæg nr. 1 til (§16a) miljøgodkendelse er i høringsperioden sendt til:**

Ansøger:

- Ejer af husdyrbruget på adressen Holmager 6a, 6950 Ringkøbing.

Konsulent:

- SAGRO I/S, v. Karen V. Thomasen, Majsmarken 1, 7190 Billund, e-mail: [kvt@sagro.dk](mailto:kvt@sagro.dk)

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 933 meter + matrikulære naboer til matrikel nr. 52a, Den nordlige Del, Velling

- Se bilag 4.

**Kopi af tillægget til (§16a) miljøgodkendelsen er sendt til:**

- Konsulent SAGRO I/S, v. Karen V. Thomasen, Majsmarken 1, 7190 Billund, e-mail: [kvt@sagro.dk](mailto:kvt@sagro.dk)
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: [post@arkvest.dk](mailto:post@arkvest.dk)
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: [husdyr@ecocouncil.dk](mailto:husdyr@ecocouncil.dk)
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: [natur@dof.dk](mailto:natur@dof.dk), [ringkoebing-skjern@dof.dk](mailto:ringkoebing-skjern@dof.dk)
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: [senord@sst.dk](mailto:senord@sst.dk)
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: [nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk](mailto:nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk)
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: [dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk](mailto:dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: [post@sportsfiskerforbundet.dk](mailto:post@sportsfiskerforbundet.dk)
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: [lbt@sportsfiskerforbundet.dk](mailto:lbt@sportsfiskerforbundet.dk),
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: [midtvestjylland@friluftstraadet.dk](mailto:midtvestjylland@friluftstraadet.dk)

## Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

### Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af en ny staldbygning på ca. 5.914 m<sup>2</sup> i tilknytning til de eksisterende bygninger. Husdyrbrugets produktion øges med opførelse af den nye stald.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye bygninger er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

## Beskrivelse af husdyrbruget

### Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m <sup>2</sup> )	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )

Stald 5a	203	Naturlig ventilation	6 m	(#380215) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	145
Kostald 16	4066	Naturlig ventilation	6 m	(#380220) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#380218) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0 0	620 2715
Nuværende ungdyrstald 4	856	Naturlig ventilation	6 m	(#380223) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	490
Småkalvestald 2	1447	Naturlig ventilation	6 m	(#380228) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#380226) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0 0	515 564
Stald 5	934	Naturlig ventilation	6 m	(#380235) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#380232) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	157 475
Stald 6	1288	Naturlig ventilation	6 m	(#380238) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	1080
Tilbygning småkalvestald 2	1842	Naturlig ventilation	6 m	(#380242) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	1500
Ny kostald	5914	Naturlig ventilation	6 m	(#380244) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#380243) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0 0	800 3100
Tilbygning kostald 16 godkendt i 2018	1164	Naturlig ventilation	6 m	(#454557) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	975

Produktionsarealerne er i denne ansøgning opgjort ved en detaljeret opmåling af staldene. Opmålingen blev foretaget i forbindelse med miljøgodkendelsen fra 2018. Ved opmålingen er der desuden anvendt tegninger af den ny stald. I ansøgningen er der derfor fratrukket gangarealer m.m.

## Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m <sup>2</sup> )	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )



Stald 5a	203	Naturlig ventilation	6 m	(#380216) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	145
Kostald 16	4066	Naturlig ventilation	6 m	(#380221) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	620
				(#380219) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	2715
Nuværende ungdyrstald 4	856	Naturlig ventilation	6 m	(#380224) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	490
Småkalvestald 2	1447	Naturlig ventilation	6 m	(#380229) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	515
				(#380227) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	564
Stald 5	934	Naturlig ventilation	6 m	(#380236) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	157
				(#380233) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	475
Stald 6	1288	Naturlig ventilation	6 m	(#380239) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	1080
Tilbygning småkalvestald 2	1842	Naturlig ventilation	6 m	(#380264) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	1500
<b>Sum</b>						<b>8261</b>

Nudriften på husdyrbruget er generelt reguleret i §16a miljøgodkendelsen fra 2018. Der er dog følgende tilføjelser:

- Der blev i §16a miljøgodkendelsen fra 2018 søgt om forlængelse af en kalvestald – Bygningen er endnu ikke opført, men er bibeholdt i ansøgningen (ansøgt drift).
- Der blev i §16a miljøgodkendelsen fra 2018 søgt om en tilbygning til kostald 16 - Bygningen er endnu ikke opført, men er bibeholdt i ansøgningen (ansøgt drift).
- Den fritlæggende gyllebeholder på 1.800 m<sup>3</sup> skal fortsat opfylde vilkårene i tillæg til §12 miljøgodkendelsen dateret 13/1-2014.

Ejendommen har følgende miljøgodkendelser:

- 19-11-2018 §16a miljøgodkendelse (efter stipladsmodellen)

Miljøgodkendelser før indførelse af stipladsmodellen i 2017

- 18-12-2008 §12 miljøgodkendelse
- 15-02-2011 Tillæg til miljøgodkendelse (fristforlængelse)
- 22-02-2012 Tillæg til miljøgodkendelse ((fristforlængelse pga. sygdom i besætningen)
- 08-04-2013 Tillæg til miljøgodkendelse (yderligere fristforlængelse)
- 24-09-2013 Projektændring (ændring af dyrehold)
- 13-01-2014 Tillæg til miljøgodkendelse (fritlæggende gyllebeholder + ændrede udbringningsarealer)
- 29-04-2016 Tillæg nr. 5 til miljøgodkendelse (ændring af dyrehold +ny kostald, forlængelse af eksisterende plansilo incl sprinkleranlæg og ændring af udbringningsarealerne).

- 06-05-2016 §16 arealgodkendelse
- 06-05-2016 Revurdering af §12 miljøgodkendelse

### 8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse (m <sup>2</sup> )	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )
Stald 5a	203	Naturlig ventilation	6 m	(#380217) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	145
Kalvehytter	62	Naturlig ventilation	3 m	(#380222) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	62
Nuværende ungdyrstald 4	856	Naturlig ventilation	6 m	(#380225) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	490
Småkalvestald 2	1447	Naturlig ventilation	6 m	(#380231) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	282
				(#380230) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	564
Stald 5	934	Naturlig ventilation	6 m	(#380237) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	157
				(#380234) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	475
Stald 6	1288	Naturlig ventilation	6 m	(#380240) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	919
Ny kostald	5914	Naturlig ventilation	6 m			
<b>Sum</b>						<b>3094</b>

Husdyrbrugets 8-årsdrift er identisk med nudriften med undtagelse af, at der er etableret kostald 16 og tilbygning til småkalvestald 2 i nudriften. Desuden fremgår kalvehytter ikke i nudriften.

### Produktioner med miljøteknologi

Ingen miljøteknologi.

## Gødningsopbevaringsanlæg

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m <sup>2</sup> )
<b>Ansøgt drift</b>					
3000 m3 - Stor tank Holmager	Flydende	Gyllebeholderen er ca. 5 meter høj, og har en diameter på ca. 28 meter. Beholderen har en kapacitet på 3000 m3. (Nudrift: Lageret indeholder flydende gødning samt resterende 10 % af fast kalvemøg, fra markstak. 90 %)	Naturligt flydelag	27,64 meter i diameter x 5 meter i højden	593
1950 m3 - lille tank Holmager	Flydende	Gyllebeholderen er ca. 4 meter høj og har en diameter på ca. 25 meter. Beholderen har en kapacitet på ca. 1950 m3.	Naturligt flydelag	24,91 meter i diameter x 4 meter i dybden	478
Gylletank i det åbne land	Flydende	Gyllebeholderen har en kapacitet på 1800 m3.	Naturligt flydelag		464
Møddingsplads	Fast	Møddingsplads til dybstrøelse på fast bund. Pladsen er 6 x 5,3 meter og har et opbevaringsareal på 32 m2.		6 x 5,3 meter	32
Ny gylletank 5000 m3	Flydende				1249
Ny møddingsplads	Fast				303
<b>Nudrift</b>					
3000 m3 - Stor tank Holmager	Flydende	Gyllebeholderen er ca. 5 meter høj, og har en diameter på ca. 28 meter. Beholderen har en kapacitet på 3000 m3. (Nudrift: Lageret indeholder flydende gødning samt resterende 10 % af fast kalvemøg, fra markstak. 90 %)	Naturligt flydelag	27,64 meter i diameter x 5 meter i højden	593
1950 m3 - lille tank Holmager	Flydende	Gyllebeholderen er ca. 4 meter høj og har en diameter på ca. 25 meter. Beholderen har en kapacitet på ca. 1950 m3.	Naturligt flydelag	24,91 meter i diameter x 4 meter i dybden	478
Gylletank i det åbne land	Flydende	Gyllebeholderen har en kapacitet på 1800 m3.	Naturligt flydelag		464
Møddingsplads	Fast	Møddingsplads til dybstrøelse på fast bund. Pladsen er 6 x 5,3 meter og har et opbevaringsareal på 32 m2.		6 x 5,3 meter	32
Dybstrøelse/fast møg	Fast				49

3000 m <sup>3</sup> - Stor tank Holmager	Flydende	Gyllebeholderen er ca. 5 meter høj, og har en diameter på ca. 28 meter. Beholderen har en kapacitet på 3000 m <sup>3</sup> . (Nudrift: Lageret indeholder flydende gødning samt resterende 10 % af fast kalvemøg, fra markstak. 90 %)	Naturligt flydelag	27,64 meter i diameter x 5 meter i højden	593
1950 m <sup>3</sup> - lille tank Holmager	Flydende	Gyllebeholderen er ca. 4 meter høj og har en diameter på ca. 25 meter. Beholderen har en kapacitet på ca. 1950 m <sup>3</sup> .	Naturligt flydelag	24,91 meter i diameter x 4 meter i dybden	478
Dybstrøelse/fast møg	Fast				49

I ansøgt drift etableres en ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>. Derudover etableres en ny møddingsplads på 303 m<sup>2</sup> og en ny ensilageplansilo på 2.800 m<sup>2</sup>. Møddingspladsen på 49 m<sup>3</sup> sløjfes.

Dybstrøelse fra husdyrbruget opbevares på møddingsplads eller som kompost i markstak.

### Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Ingen miljøteknologi

## Lokalisering

### Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra den nye kostald
By – og sommerhuszoner	50 meter	>50 meter
Lokalplanområder	50 meter	>50 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	>50 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	>10 meter

\* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

### *Bemærkning*

Lokalplan 258 vindmøllepark Lem Kær nordvest for Lem er et teknisk anlæg og derfor ikke omfattet af afstandskravet, idet afstandskravet vedr. lokalplan der er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende,

## Afstandskrav

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

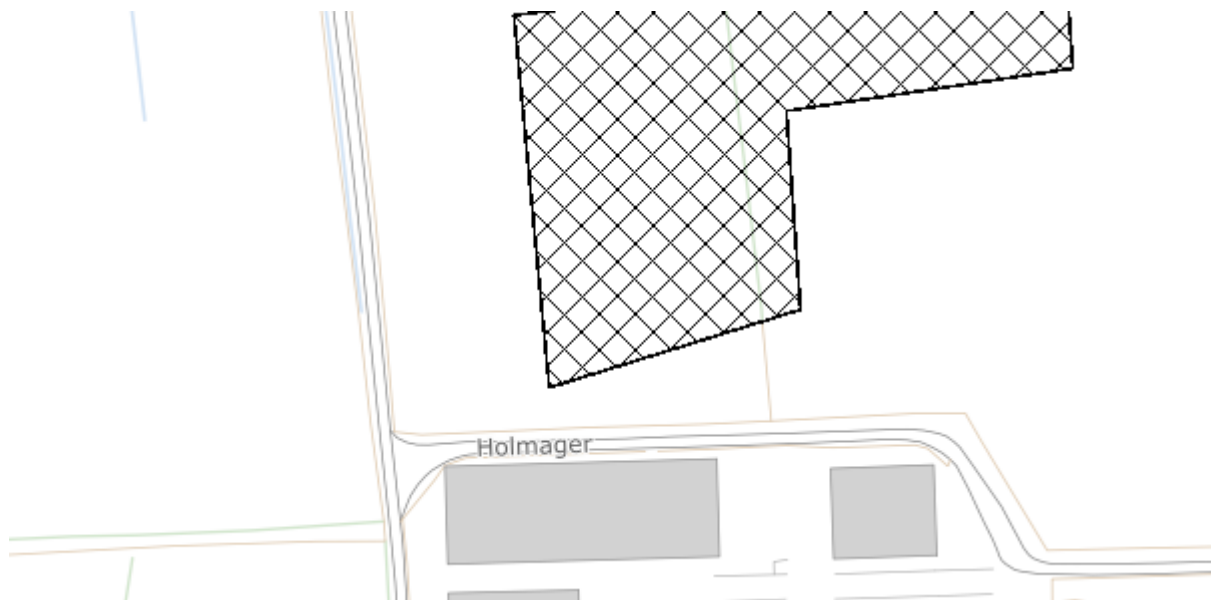
Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	11 meter
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50 meter
Vandløb, dræn og søer * <sup>1</sup>	15	>15 meter (efter byggeri af ny stald)
Offentlig vej, privat fællesvej	15	>15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25 meter
Beboelse på samme ejendom * <sup>2</sup>	15	>15 meter
Naboskel	30	>30 meter

\*<sup>1</sup> Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m<sup>2</sup> skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

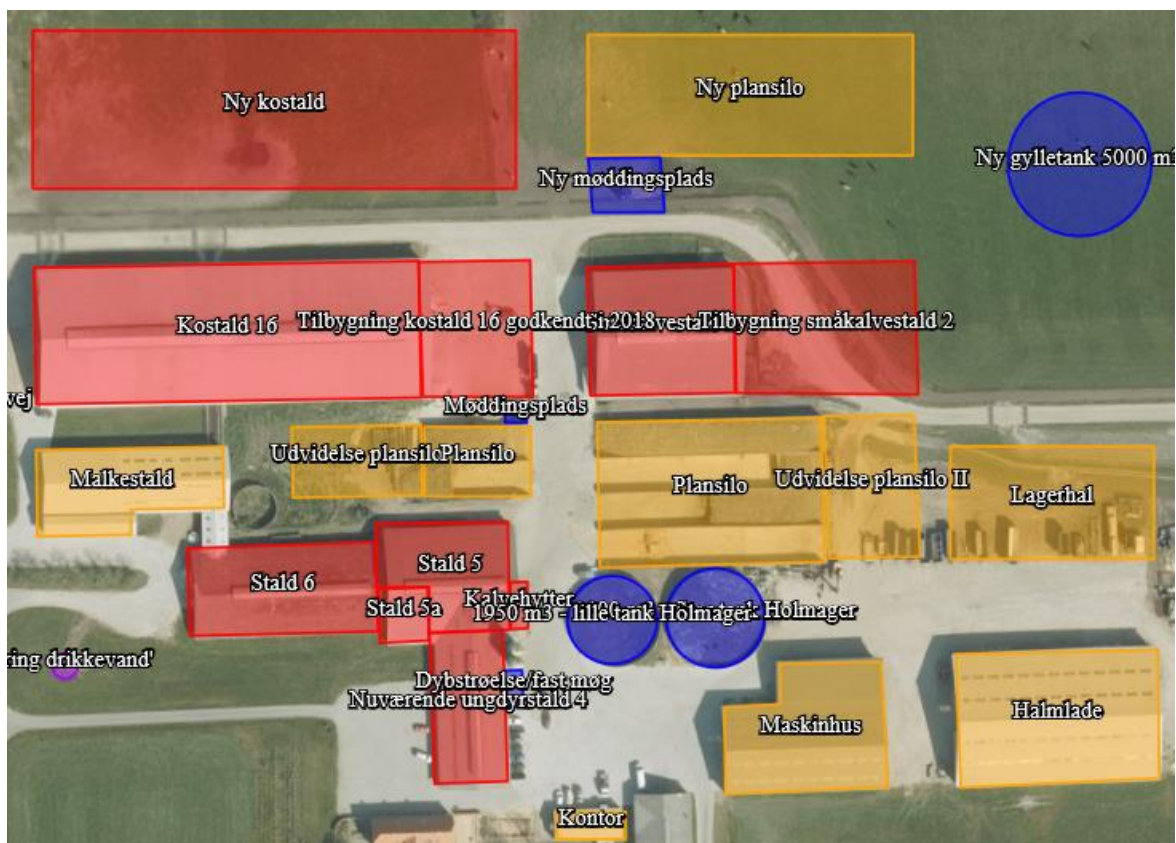
\*<sup>2</sup> Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

## Bemærkning

Nedenstående viser drænområde til privat markdræn



Ejer har oplyst, at drænforholdene undersøges inden byggeri iværksættes og evt. dræn lukkes af for drænfunktion, således at afstandskravet på 15 meter bliver overholdt.



De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt med undtagelse af afstandskravet til vandforsyningsboringen DGU nr. 93.1453 nord for den nye kostald (vandforsyning til <10 ejendomme). Boringen anvendes kun til vanding af dyrene og ikke til drikkevand til ejendommen.

Ejer sløjfer boringen DGU nr. 93.1453 inden påbegyndelse af byggeriet til den nye stald. Der er i vilkår 9 i tillægget stillet krav om at boringen skal sløjfes.

### Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

## Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

## Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

### Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger i landskabstypen Skjern Landbrugsslette.

#### *Landskabets kendetegn:*

Landskabsområdet ligger centralt i kommunen på den nordøstlige fjordkyst ved Ringkøbing Fjord. Landskabet omfatter et landbrugslandskab på en hedeslette med marsklandskaber.

Landskabet omfatter afvandede lavbundsområder med sparsom bevoksning og mange drænkanaler. Bebyggelsen ligger langs eller trukket tilbage fra vejene. Landskabet fremstår med store landskabsrum i et fladt terræn.

Der er udsigter over det flade terræn uden meget bevoksning i store dele af landskabsområdet. Der er særlige udsigter over marsklandskaberne ved Ringkøbing Fjord og Skjern Enge.

Landskabet rummer flere vindmøllegrupper og industri, som især præger den nordlige del af landskabsområdet. Den sydlige del er i mindre grad visuelt påvirket af tekniske anlæg.

Der er afgrænset to delområder i landskabsområdet. Stauning & Andrup Plantage udgør ét delområde og er præget af skov, hegn og små dyrkede marker og udgør en større del af landskabsområdet. Ganer Ådal udgør andet delområde og fremstår med afgræssede engarealer og ligger i den sydøstlige del af landskabsområdet.

#### *Landbrugsbyggeri/stort byggeri i det åbne land*

Landskabet har kapacitet til indpasning af landbrugsbyggeri i lille til middelstor skala, hvis det etableres i tilknytning til eksisterende byggeri. Der vurderes ikke at være kapacitet til stort landbrugsbyggeri.

Det er væsentligt, at nyt byggeri tilpasses det eksisterende byggeri, så den samlede bygningsmasse fremstår ensartet og harmonisk i landskabsbilledet.

I delområdet Stauning & Andrup Plantage samt den nordlige del af landskabsområdet uden for marsklandskaberne kan der etableres middelstort byggeri, som delvist skjules af bevoksning. Nyt

landbrugsbyggeri skal tilpasses til områdets karakter mht. placering i landskabet samt skala. I områder præget af åbent marsklandskab bør der ikke opføres byggeri, da det ikke er foreneligt med landskabets karakter eller visuelle sammenhænge. Det gælder også for Ganer Ådal og de oplevelsesrige landskaber og særlige udsigter, hvor stort og markant landbrugsbyggeri ikke passer ind i skala og karakter. Det er væsentligt, at der tages hensyn til den visuelle påvirkning af Ringkøbing Fjordlandskab og Skjern Enge Deltalandskab ved etablering af landbrugsbrugsbyggeri i dette landskabsområde.

#### Bygningsbeskrivelse

Den nye kostald opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Derfor vil hele ejendommen fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Der skabes sammenhæng mellem nye og gamle bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. Den nye kostald vil blive opført med i lignende materialer og farvevalg som de eksisterende bygninger.

Der er stillet vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer for at fremme byggeriets indpasning i landskabet.

#### Beplantning:

Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor mange læhegn og punktbeplantninger adskiller marker, og den spredte bebyggelse i området ligger i forbindelse med eksisterende beplantning (som øer på en flade).

Det betyder, at der er få udsigts- og indsigtslinjer i landskabet.

Ejendommen er delvis skjult mod vest og syd af læhegn eller lignende. Mod nord er der ikke læhegn i nærheden af anlægget, men ingen boliger har direkte indkik til anlægget fra nordsiden. Mod øst er anlægget synligt. Den nye kostald, nye plansilo og ny gyllebeholder kommer til at ligge i sammenhæng med de eksisterende bygninger på ejendommen.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfladen og skabe et harmonisk anlæg.

Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Af hensyn til landskabets nuværende udseende og beplantningsstrukturer omkring husdyrbrugets anlæg bør beplantning omkring anlægget bibeholdes.

#### **Samlet vurdering af påvirkningen af landskab**

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.



## Påvirkning af vilde planter og dyr.

### **Ammoniak påvirkning af natur**

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

#### Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk.1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

#### Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

#### Kategori 3-Natur

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.

2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

### **Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur**

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Strandeng	Kategori 1	Ansøger	2	Bn	0,1	0,1	0,1
Habitatnatur, 7230 Riggær	Kategori 1	Ansøger	2	Bn	0,1	0,1	0,2

Det nærmeste Kategori 1-Naturområde ligger ca. 1,9 km vest for de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er strandenge langs med Ringkøbing Fjord, og strandengene er en kortlagt naturtype (1330). Området er en del af habitatområde Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen habitat nr. 62.

Ca. 1,9 km nordvest for anlægget ligger et andet naturområde, indenfor habitatområde Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen habitatnr. 62. Naturområdet er et §3 beskyttet rigkær, der er en kortlagt naturtype (nr. 7230)

Tålegrænsen for naturområdet strandeng vurderes til at være mellem 30-40 kg N/ha/år, og tålegrænsen for rigkæret vurderes til at være mellem 15 til 25 kg N/ha/år. Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i 2018 beregnet til 13,7 kg N/ha/år i området omkring naturarealerne.

En beregning af ammoniakdepositionen til naturområdet viser, at totaldepositionen til naturområderne fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,2 kg N pr ha. pr. år. Da den totale ammoniakbelastning fra det samlede ansøgte anlæg på kategori 1 naturområderne ligger på 0,2 kg N pr. ha. år, er det ikke påkrævet, at vurdere nærmere på eventuel kumulation med andre husdyrbrug.

Beskyttelsesniveauet for det konkrete naturområde er fastsat til 0,2 kg N /ha/år og er overholdt ifølge beregningerne fra ansøgningen.

Den ansøgte drift af anlægget, vurderes ikke at ville påvirke det pågældende habitatområde og dets udpegningsgrundlag på en måde, der hindrer målopfyldelse for habitatområdet, og det kan ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af området, selv om beskyttelsesniveauet er overholdt.

### **Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur**

I kraft af den store afstand på ca. 6 km til naturområdet (Øster lem Hede), er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug, ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af det nærmeste Kategori 2-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 2 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 2 naturområder.

### **Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur**

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret moser, søer og potentielt ammoniakfølsomme skov. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Retning	Afstand fra anlæg (meter)	Merbelastning Kg/N/ha		Målsætning i Kommuneplan
			8-årsdrift	Nudrift	
Mose sydøst	Sydøst	434	0,5	0,3	C

Mose nordøst	Nordøst	562	0,9	0,5	C
Mose mod vest §3	Vest	476	1,2	0,6	C
Mose mod nord §3	Nord	268	4,1	2,5	C
Mose mod syd §3	Syd	341	0,5	0,2	C
Mose mod nordvest §3	Nordøst	492	0,6	0,3	C
§3 vandhul	Sydøst	409	0,5	0,2	
Potentiel ammoniak følsom skov	Nord	243	5,9	3,5	

Der er tre overordnede målsætninger for naturbeskyttelsesområderne i kommuneplanen (Kommuneplanen kan ses på [www.rksk.dk](http://www.rksk.dk)):

	A-målsatte	B-målsatte	C-målsatte
Mål	Områderne bevares med deres sjældne plante-og dyreliv intakt, og der gøres en særlig indsats for at videreudvikle naturværdierne	Der arbejdes aktivt for en gunstig bevaringsstatus for områdernes plante- og dyreliv	Der arbejdes for at bevare en god biologisk tilstand af de målsatte områder

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Der er beregnet en merdeposition på 4,1 kg N/ha/år til moseområde 268 meter nord for anlægget og 1,2 kg N/ha/år til moseområdet 476 meter vest for ejendommen.

#### Moseområdet 268 meter nord for ejendommen

Området er besigtiget af kommunens konsulent den 22-09-2020. Området beskrives som et skovdækket moseareal med enkelte lysåbne partier. I det skovdækkede dominerer pil mens det lysåbne domineres af tagrør. Der er spredt fine arter som kragefod, kær-snerre, stor eng-kost og spids spydmos m.fl.

Samlet rapport: <https://naturereport.miljoportal.dk//897994>

Området har en naturtilstandsindex på 0,54 som er en moderat naturtilstand. Der foretages ikke naturpleje af mosen

Baggrundsbelastningen for området ligger på ca. 13,5 kg N Ha.

Der tilføres ved projektet en totalbelastning af området på 5,2 kg N/ha. Det vurderes ikke, at mosen er særlig ammoniakfølsom ud fra artssammensætningen. Tålegrænsen for mosen vurderes til at ligge omkring de 20 kg N. Dermed vil ammoniak belastningen fra projektet ikke overskride tålegrænsen.

Det vurderes samlet set, at udvidelsen kan tillades.

### Moseområdet 476 meter vest for ejendommen

Moseområdet mod vest er et moseområde i marklandskab. Mosen domineres af tagrør og pil. Ud fra arts sammensætningen af arealet, placeringen i marklandskabet, et naturtilstandsindex på 0,23, svarende til ringe naturtilstand, vurderes det, at der ikke er grundlag for at stillede skærpede krav til merbelastningen.

Samlet rapport: <https://naturereport.miljoportal.dk//897989>

### *Øvrige naturområder*

Idet merbelastningen til de øvrige Kategori 3-Natur områder ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Baggrundsbelastningen lå i 2018 på 13,7 kg N/ha/år. De nærmeste marker ligger få meter fra naturområdet. Da der som hovedregel, generelt er krav om nedfældning af flydende husdyrgødning i sort jord og på græsmarker, vurderes markbidraget, at være væsentligt under 1 kg N/ha/år.

### *Ammoniakfølsomme skove:*

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturlig lysåben tilgroet areal ca. 243 meter nord for husdyrbruget. Skovområdet ligger i forbindelse med et moseområde nord for anlægget.

Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til skoven på 5,9 kg N /ha/år.

Kommunen har foretaget en besigtigelse af den potentielt ammoniakfølsomme skov. Der blev ikke fundet arter som indikerer, at området skulle være ammoniakfølsomt.

På baggrund af ovenstående kriterier, vurderer Kommunen, at skoven ikke er ammoniakfølsom.

Det er kommunens vurdering, at en merbelastning på 5,9 kg N/ha/år til skoven kan tillades, idet skoven ikke vurderes, at være ammoniakfølsom.

### *Øvrig natur omkring anlægget:*

Inden for 1000 meter fra staldanlægget forekommer derudover vandhuller, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Søer og vandhuller over 100 m<sup>2</sup> er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Der er beregnet en merbelastning med ammoniak på 0,5 kg N/ha/år til det nærmeste vandhul. Idet merbelastningen ligger under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af vandhullerne.

### **Påvirkning af bilag IV-arter**

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern Kommune:

- Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:
- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Bæver: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb eller søer, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget. Har sin hovedaktivitet i et kerneområde, hvor dæmninger og bæverbo kan observeres - som oftest nær pilebuske, birk, bævreasp og røn.
- Ulv: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter, heriblandt grøn kølleguldsmed: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel

- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

### **Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr**

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen og tillægget til miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåren kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

### **Påvirkning af jord grundvand og overfladevand**

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter [§§ 16 a](#) og [16 b](#) i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

#### **Påvirkning fra staldanlæg:**

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, jf. afløbsplanen i bilag 2.

#### Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Opbevaring af dybstrøelse sker efter lovgivning og overdækkes hvis der ikke sker tilførsel dagligt. Udbringning af dybstrøelse sker efter regler.

#### Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Foder opbevares hovedsageligt på ensilagepladserne samt i fodersiloer og halmlade. Langt hovedparten af foderet består således af ensilage.

#### Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Holmager 6a, 6950 Ringkøbing er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
<b>Definition og krav:</b> Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
<b>Håndtering på husdyrbruget:</b> Der er toilet i eksisterende staldbygninger der er tilsluttet godkendt nedsivningsanlæg
Regnvand
<b>Definition og krav:</b> Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb. Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.



<p><b>Håndtering på husdyrbruget:</b>  Regnvand fra tagflader fra eksisterende stalde løber til brønd nord for kalvestald og videre væk i dræn til kanal.  Regnvand fra nyeste stald (stald 16) og den nye stald ledes til regnvandsbassin. Tagflader er opgjort til ca. 20.000 m<sup>2</sup>.  Vand fra møddingspladser løber til gyllesystemet.  Vand fra befæstede areal løber i gyllekanaler og videre til gylletanken.</p>
<p>Møddings- og ensilagesaft</p> <p><b>Definition og krav:</b>  På møddingspladser og ensilagepladser skal regnvand, som falder på pladserne og væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning.</p> <p><b>Håndtering på husdyrbruget:</b>  Saft fra møddingspladsen ledes til gyllesystemet.  Vand fra ensilagepladser udsprinkles.  Vand fra møddingspladser løber til gyllesystemet.</p>
<p>Restvand</p> <p><b>Definition og krav:</b>  Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift.  Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage.</p> <p><b>Håndtering på husdyrbruget:</b>  Mælkerumsvand og andet rengøringsvand fra staldanlæg ledes til gyllekanaler/gyllebeholder.  Fra ensilagepladser udsprinkles.</p>
<p>Spildevand fra vaskeplads</p> <p><b>Definition og krav:</b>  Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.</p> <p><b>Håndtering på husdyrbruget:</b>  Der er en vaskeplads øst for ungdyrstalden med afløb til gyllesystemet. Der vaskes ikke marksprøjter på ejendommen, da gården drives økologisk.</p>

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 2.

#### Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Ansøger oplyser:

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesel- og smøreolie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Dieselolien opbevares i maskinhuset i en overjordiske tank på 5.900 l samt en nedgravet tank på 20.000 l ved gylletankene. Smøreolie anvendes til traktorer og maskiner, og opbevares i tromler i værkstedet, placeret på fast bund uden afløb. Olieaffald afleveres på den kommunale modtagestation eller afhentes af godkendt firma.

#### *Kemikalier og pesticider*

Der er ingen kemikalier på ejendommen, da husdyrbruget drives økologisk.

Der anvendes rengøringsmidler til rengøring af malkeanlæg. Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og højtryksrensere.

Rengøringsmidler m.m. bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er affald til bortskaffelse.

#### Medicin

Evt. medicin opbevares i et køleskab i stalden. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

#### Vurdering

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Ringkøbing-Skjern Kommune kan oplyse, at generelt skal opbevaring ske, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være afløb fra opbevaringsrum, med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med tæt bund. Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til en genbrugsstation.

#### Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

#### *Ansøger oplyser*

Der er to boringer på husdyrbruget, DGU nr. 93.1453 og DGU nr. 93.2005. Den førstnævnte er for tæt på den kommende stald og skal dermed sløjfes.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

#### Vurdering

De generelle regler for opbevaring af husdyrgødning og indretning af stalde sikrer at der er minimal risiko for at der sker udslip fra gødningsopbevaringslagre og stalde, som kunne give anledning til forurening af grundvandet. Desuden er der særlige regler for udnyttelse og udbring af husdyrgødning, der sikrer en minimal udvaskning af næringsstoffer til grundvandet. Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

#### *Kommunens bemærkninger*

Boringerne DGU nr. 93.1453 og DGU nr. 93.2005 er vandforsyningsboringer.

Der er i tillægsgodkendelsen vilkår om, at boringen DGU nr. 93.1453 skal sløjfes før byggeriet startes op.

Boringen DGU nr. 93.2005 anvendes som en vandforsyningsboring til dyreholdet. Ved boringer, jf. § 22, stk. 1 i Miljøbeskyttelsesloven, bør der holdes et beskyttelseszone omkring borestedet på mindst 10 m for almene vandforsyningsboringer og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer.

Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

## Håndtering og opbevaring af affald

### *Ansøger oplyser:*

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Ringkøbing-Skjern Kommune.

### *Fast affald:*

Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes via den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares og afleveres på den kommunale modtagestation løbende.

Al erhvervsaffald opbevares i 8 m<sup>3</sup> container fra renovationsfirma og tømmes efter behov.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

### *Farligt og klinisk risikoaffald*

Farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles og leveres til kommunal modtagestation.

Kanyler, flasker og knive opsamles i spande, som også afleveres ved godkendt kommunal modtageplads ved behov.

### *Olie- og kemikalieaffald:*

Der er som omtalt ikke pesticider på ejendommen. Øvrigt farligt affald, såsom spildolie afleveres til godkendte modtagestationer i overensstemmelse med gældende lovgivning.

### *Døde dyr*

Døde dyr opbevares overdækket af et kadaverdækken på betonspalter nord for kostalden. Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

### *Vurdering*

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

## Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

### *Ansøger oplyser:*

#### *Redegørelse for mulige uheld:*

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller

påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

#### Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Der er ingen kemikalier på ejendommen.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

#### Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvist fladt.

Der er udarbejdet en beredskabsplan.

#### Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

#### *Kommunen vurdering:*

Der er udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til enhver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

#### Jordforurening

*Ansøger oplyser:*

Et areal betegnes som kortlagt på vidensniveau V1 (måske forurennet), hvis der er tilvejebragt en faktisk viden om aktiviteter på arealet eller aktiviteter på andre arealer, der kan have været kilde til jordforurening på arealet.

Der er udpeget et område som V1 på ejendommen. Se nedenstående kort.



Betegnes et areal som kortlagt på vidensniveau V2, er der tilvejebragt et dokumentationsgrundlag, der peger hen på, at jordforureningen er af en sådan art og koncentration, at forureningen kan have skadelig virkning på mennesker og miljø. Områdeklassifikationen omfatter arealer, der i henhold til Jordforureningsloven kan betegnes som lettere forurenede områder.

#### Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det ikke at den påtænkte driftsændring vil have indvirkning på grundvandet.

#### **Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand**

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.

- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

## Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelser-, lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

### Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m<sup>3</sup> og 1 LE pr. m<sup>3</sup> i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m<sup>3</sup> og 3 LE pr. m<sup>3</sup> til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m<sup>3</sup> og 10 LE pr. m<sup>3</sup> ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

### Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse




Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

## Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m<sup>2</sup> i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Holmager 1 	0	NY	491,3	393	731,6	Ja
Velling Kirkeby 231B 	0	NY	992	992	1309,4	Ja
Nørby By, Velling 	0	NY	1312,8	1247,2	2596,6	Ja

**Konsekvenszone: 933 m**

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

## Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift:

Staldafsnit								
Stald 5a	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )
	380215	0	449,5	1885,0	0,0	449,5	1885,0	145
Kostald 16								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380220	0	1922,0	8060,0*	0	1922,0	8060,0*	620	
380218	0	8416,5	35295,0	0	8416,5	35295,0	2715	
Nuværende ungdyrstald 4								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380223	0	1519,0	6370,0	0,0	1519,0	6370,0	490	
Småkalvestald 2								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380228	0	1596,5	6695,0*	0	1596,5	6695,0*	515	
380226	0	1748,4	7332,0*	0	1748,4	7332,0*	564	
Stald 5								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380235	0	486,7	2041,0*	0	486,7	2041,0*	157	
380232	0	1472,5	6175,0	0	1472,5	6175,0	475	
Stald 6								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380238	0	3348,0	14040,0	0,0	3348,0	14040,0	1080	
Tilbygning småkalvestald 2								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380242	0	4650,0	19500,0*	0	4650,0	19500,0*	1500	
Ny kostald								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380244	0	2480,0	10400,0*	0	2480,0	10400,0*	800	
380243	0	9610,0	40300,0	0	9610,0	40300,0	3100	
Tilbygning kostald 16 godkendt i 2018								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
454557	0	3022,5	12675,0	0	3022,5	12675,0	975	
Sum			40721,6	170768*		40721,6	170768*	



## Nudrift

Staldafsnit								
Stald 5a	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )
	380216	0	449,5	1885,0	0,0	449,5	1885,0	145
Kostald 16								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380221	0	1922,0	8060,0	0	1922,0	8060,0	620	
380219	0	8416,5	35295,0	0	8416,5	35295,0	2715	
Nuværende ungdyrstald 4								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380224	0	1519,0	6370,0	0,0	1519,0	6370,0	490	
Småkalvestald 2								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380229	0	1596,5	6695,0	0	1596,5	6695,0	515	
380227	0	1748,4	7332,0	0	1748,4	7332,0	564	
Stald 5								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380236	0	486,7	2041,0	0	486,7	2041,0	157	
380233	0	1472,5	6175,0	0	1472,5	6175,0	475	
Stald 6								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380239	0	3348,0	14040,0	0,0	3348,0	14040,0	1080	
Tilbygning småkalvestald 2								
Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )	
380264	0	4650,0	19500,0	0	4650,0	19500,0	1500	
Sum			25609,1	107393		25609,1	107393	

## Støj og rystelser

### Ansøger oplyser:

De væsentligste støjklider på et kvægbrug er malkeanlægget, foderblanding, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transportere, m.v. Der forefindes ikke stationære støjklider uden for bygningerne, der kan genere naboer.

Alle staldene er med naturlig ventilation og dermed ingen støj.

Der blandes dagligt foder med foderblander til dyrene om morgenen.

Malkestalden er placeret syd for den nyeste kostald inde mellem øvrige bygninger, som kan være med til at afskærme for støj.

I spidsbelastningsperioder ved såning og høst vil der kunne forekomme ekstra mange transporter og uden for normale arbejdstider, hvilket kan give lidt støj.

#### Vurdering:

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Det vurderes, at husdyrbruget i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjklender til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

#### Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

#### *Kommunens vurdering:*

Støjklender fra husdyrbruget udgøres primært af støj fra transporter til og fra ejendommen og ved blanding og indblæsning af foder.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse.

#### Lys

##### *Ansøger oplyser:*

Der er orienteringslys i gårdsplads og på gavle, som automatisk slukkes om natten. Der er arbejdslys ved køresiloer, som kun tændes efter behov i forbindelse med ensilering. I staldene er der dæmpet natbelysning, der styres af sensorer og ur.

#### Vurdering

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen. Ejendommen er delvist afskærmet af beplantning i landskabet.

Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

*Kommunens vurdering:*

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

**Fluer og skadedyr**

*Ansøger oplyser:*

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udmugning samt med fluepapir eller zappere.

Rottebekæmpelse sker via Mortalin, der kommer fire gange om året.

**Vurdering**

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

*Kommunens vurdering:*

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

**Støv**

*Ansøger oplyser:*

I forbindelse med at der strøs med halm vil der være en risiko for lidt støvudvikling. Dette vil dog normalt kun mærkes inde i bygningerne.

I forbindelse med transporter vil der i tørre perioder kunne være lidt støvudvikling fra kørsel på grusvej og gårdsplads, men igen her er støvgenerne meget lokale og minimale.

Nærmeste nabo er et husdyrbrug ca. 200 m sydvest for ejendommen og det forventes derfor ikke at der vil være støvgener der pga. afstanden.

**Vurdering**

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

*Kommunens vurdering:*

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

### Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en godkendelse efter husdyrloven vurdere, om til- og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en godkendelse efter husdyrloven stilles vilkår til om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugsloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Til ejendommen er der fire indkørsler. Den røde pil viser indkørslen til stuehuset. Vejen Holmager blev forstærket i forbindelse med vindmølleprojekt for nogle år siden.



Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transport i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transport i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder.

Transport sker via Holmager. Transport med gylle og grovfoder foregår både på offentlig og privat vej. Ca. 1/3 af transport er kun på egne marker/veje.

Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Indkøbt foder	24	36	ml. 7 og 17.00
Afhentning af mælk	365	365	Ca. kl. 19.00
Brændstof	24	24	ml. 7 og 17.00
Husdyrgødning	650	775	
Dyr til slagtning	15	15	ml. 3 og 10.00
Levering af levende dyr	24	24	
Grovfoder	700	1.050	
Døde dyr	24	24	ml. 5 og 8.00
<b>Samlet antal transporter</b>	<b>1.824</b>	<b>2.313</b>	

Kommunens vurdering: Ansøgt projekt vil betyde en forøget transport til og fra husdyrbruget. Der er tale om, at især antallet af transporter af husdyrgødning, indkøbt foder og grovfoder vil stige.

Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

### Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkommande hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

### Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

### Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de

forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Forbrug af vand og energi

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

### **Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen**

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH<sub>3</sub>-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH<sub>3</sub>-N pr. m<sup>2</sup> produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

#### Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved	
			ny stald (kg NH <sub>3</sub> -N / (m <sup>2</sup> · år))	eksisterende stald (kg NH <sub>3</sub> -N / (m <sup>2</sup> · år)) <sup>c</sup>
Stald 5a	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,68	1,68
Kostald 16	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Eksisterende staldafsnit	0,89	0,89
Kostald 16	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Nuværende ungdyrstald 4	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,68	1,68
Småkalvestald 2	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Småkalvestald 2	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Stald 5	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit	1,16	1,16
Stald 5	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Eksisterende staldafsnit	0,84	0,84
Stald 6	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,68	1,68
Tilbygning småkalvestald 2	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Ikke realiseret staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Ny kostald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Ny kostald	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Tilbygning kostald 16 godkendt i 2018	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Ikke realiseret staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	0,89

<sup>a</sup> BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

<sup>c</sup> BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Produktion	BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N / år)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N / år)
	Areal (m <sup>2</sup> )	(kg NH <sub>3</sub> -N / (m <sup>2</sup> · år))				
(#380215) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	145	1,68	1	244		
(#380218) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	2715	0,89	1	2416		
(#380220) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	620	0,84	1	521		
(#380223) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	490	1,68	1	823		
(#380226) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	564	0,84	1	474		
(#380228) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	515	0,84	1	433		
(#380232) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	475	1,16	1	551		636
(#380235) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	157	0,84	1	132		
(#380238) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	1080	1,68	1	1814		
(#380242) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	1500	0,84	1	1260		
(#380243) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	3100	0,89	1	2759		
(#380244) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	800	0,84	1	672		
(#454557) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	975	0,89	1	868		

Begrundelse for ansøgers forslag og kommunens krav		
Produktion	Ansøgers begrundelse	Kommunens begrundelse
(#380232) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)		Bat kravet er hævet fra 1,00 kg N/m <sup>2</sup> til 1,34 kg N/m <sup>2</sup> idet spalteskrabere er bortfaldet som virkemiddel.

### Bemærkning

I miljøgodkendelsen fra 2018 fremgår følgende:

Kommunens begrundelse for at hæve BAT kravet fra 1,00 kg N/m<sup>2</sup> til 1,34 kg N/m<sup>2</sup> er, at spalteskrabere er bortfaldet som virkemiddel.

Spalteskrabere er tidligere indgået som virkemiddel i den eksisterende stald til malkekøer og kvier. I den forbindelse har Miljøstyrelsen udmeldt, at efter at spalteskraberen er bortfaldet som virkemiddel, skal BAT-kravet til stalden reduceres



Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 13.052 kg NH<sub>3</sub>/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 1.233 kg NH<sub>3</sub>/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 14.285 kg NH<sub>3</sub>/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 14.199 kg NH<sub>3</sub>/år.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt med 86 kg NH<sub>3</sub>/år.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	13052	1233	14285
Faktisk emission (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	12966	1233	14199
Forskel (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	-	-	86
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

## Staldindretning

### *Ny kostald*

Ny kostald opføres parallelt med stald 16. Størrelse ca. 5.900 m<sup>2</sup> og med et produktionsareal på ca. 3900 m<sup>2</sup>. Stalden bygges med ca. 3.100 m<sup>2</sup> fast drænet gulv og skrab samt et areal med dybstrøelse 800 m<sup>2</sup>. Stalden har naturlig ventilation.

### *Stald 5a*

Eksisterende stald på ca. 200 m<sup>2</sup> og et produktionsareal på ca. 145 m<sup>2</sup> sengestald på fast gulv med skrab. Stalden har naturlig ventilation.

### *Kostald 16*

Eksisterende kostald på ca. 4.070 m<sup>2</sup> og et samlet produktionsareal på ca. 3.335 m<sup>2</sup>, fordelt på henholdsvis ca. 2715 m<sup>2</sup> sengestald med fast drænet gulv og skrab samt ca. 620 m<sup>2</sup> dybstrøelse. Stalden har naturlig ventilation. Der var ved sidste miljøgodkendelse planlagt en tilbygning (1140 m<sup>2</sup>) til denne stald, men der er nu fjernet.

### *Ungdyrstald 4*

Eksisterende kviestald på ca. 860 m<sup>2</sup> og et produktionsareal på ca. 490 m<sup>2</sup> sengestald med fast gulv og skrab. Stalden har naturlig ventilation.

### *Småkalvestald 2*

Eksisterende kalvestald på ca. 1450 m<sup>2</sup> og et samlet produktionsareal på ca. 990 m<sup>2</sup> dybstrøelse fordelt på henholdsvis kalve over og under 6 mdr. Stalden har naturlig ventilation.

### *Stald 5*

Eksisterende stald på ca. 935 m<sup>2</sup> og et samlet produktionsareal på ca. 630 m<sup>2</sup>, fordelt på henholdsvis 475 m<sup>2</sup> sengestald med spalter og skrab samt ca. 160 m<sup>2</sup> dybstrøelse. Stalden har naturlig ventilation.

### *Stald 6*

Eksisterende stald på ca. 1.290 m<sup>2</sup> og et produktionsareal på ca. 1.080 m<sup>2</sup> sengestald med fast gulv og skrab. Stalden har naturlig ventilation.

### *Tilbygning til kalvestald 2*

Tilbygning/udvidelse af eksisterende kalvestald på ca. 900 m<sup>2</sup> og et produktionsareal på ca. 700 m<sup>2</sup> dybstrøelse. Stalden bliver naturligt ventileret ligesom den eksisterende kalvestald. Ikke realiseret men vil blive opført og bliver derfor i miljøgodkendelsen.

### *Malkestald*

Malkestald er placeret mellem stald 6 og stald 16.

### *Tilbygning kostald 16 godkendt i 2018*

Tilbygning til eksisterende kostald på 1.164 m<sup>2</sup> med et produktionsareal på 975 m<sup>2</sup> med drænet gulv med skraber og ajle afløb. Stalden er endnu ikke realiseret men vil blive opført og bliver derfor i miljøgodkendelsen.

### *Kommunens vurdering*

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Der gøres opmærksomt på, at skraber i kvægstalde er ikke længere på teknologilisten.

### Management

Ansøger oplyser;

- Der etableres flydelag på gylletankene for at minimere ammoniak emission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere efterses årligt for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke. Tanken i marken er hver 5. år.
- Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser,
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handels-gødning.
- Der overvåges ved gyllepumpning
- Der føres logbog over gylletanke.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstoffudledningen til det omgivende miljø minimeres.
- Reglerne efter økologi efterleves

### *Vurdering*

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

### Kommunens vurdering

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

### Forbrug af energi og vand

#### *Ansøger oplyser:*

#### Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie. Energiforbruget er hovedsagligt knyttet til malkning, gyllepumpning, belysning, foderfremstilling og udfodring.

Af energibesparende teknikker kan nævnes naturlig ventilation, daglysstyring på belysning i staldene, varmegenvinding i forbindelse med mælkekøling, frekvensstyret vakuumpumpe, udendørs belysning er dags-lysstyret eller har bevægelsescensor.

#### Vurdering

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

#### *Vand*

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr.

Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

#### *Vurdering*

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

#### *Kommunens vurdering:*

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type bedrift.

## Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

### Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførsels år / 5 el. 10 års behol- derkontrol	Kapacitet (m <sup>3</sup> )	Overfladeareal (m <sup>2</sup> )	Teknologi
Gylletank 1	2004/2014	3000	590	Flydelag
Gylletank 2	1990/2021	1950	480	Flydelag
Gylletank 3	2008/2021	1800	465	Flydelag
Ny gylletank		5000	1250	Flydelag
Under staldene		200		
<b>I alt</b>		<b>11950</b>		

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn. På sigt forventes det at al gylle og dybstrøelse leveres til biogasanlæg.

En forventet absolut maksimal besætning med de ansøgte stalde, kan se ud som nedenfor med den husdyrgødningsproduktion som det giver:

Besætning og gødningsproduktion Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	Tons
<i>CHR-nr./Besæt.nr: /</i>			
St.r. årskøer, Dybstrøelse (hele arealet)	100,0 Årsdyr	0	1.621
St.r. årskøer, Sengest. dræn, skraber, ajleaf	800,0 Årsdyr		25.648
St.r. årsopdr. 0-6mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	200,0 Årsdyr		379
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	150,0 Årsdyr		785
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Sengestald m. bagsk./ringkanal	50,0 Årsdyr		305
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Sengestald m. fast gulv	250,0 Årsdyr		1.527
St.r. slagtekalve op til 230 kg, Dybstrøelse (hele arealet)	450,0 Stk		50
			<b>30.316</b>

Tabel 3. Produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Produktionen af gylle er således 27.481 tons. Når den nye stald er bygget, forventes det at der kan leveres til biogasanlægget og dermed kan kapaciteten overholdes, da overskudsgyllen beholdes på biogasanlægget.

Loven kræver minimum 7 måneders opbevaringskapacitet, da dyrene er udgående, svarende til 16.031 m<sup>3</sup>. På denne ejendom er der 11.950 m<sup>3</sup>, desuden er der lager på Kærbyvej 20 på 3.000 m<sup>3</sup> der kan anvendes

samt lejede tanke på tilsammen 4.200 m<sup>3</sup>. Dermed er der også tilstrækkelig kapacitet indtil der kan leveres til biogasanlæg.

Dybstrøelsen opbevares på møddingsplads eller som kompost i markstakken. Der forventes en produktion på ca. 2.178 tons. Det forventes også at det bliver muligt at aflevere dette til biogasanlæg.

Det vurderes hermed, at husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav til håndtering og opbevaring af husdyrgødning, er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

#### *Kommunens vurdering*

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. opbevaring og behandling af husdyrgødning for den type bedrift og at den lovpligtige opbevaringskap. på 7 måneder er overholdt.

#### Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO<sub>2</sub>-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Denne ejendom bidrager til klimaindsatsen med bla. følgende tiltag:

- Der er fokus på energiforbruget som ovenfor beskrevet.
- En god overdækning på gyllebeholderne reducerer metanudledningen, pga. at der skabes et bedre miljø for visse mikroorganismer, som er drivhusgasreducerende.
- Der sker forkøling af mælken og vakuumpumpen er frekvensstyrret. Begge er tiltag, der er med til at reducere energiforbruget og derved også CO<sub>2</sub> emissionen.
- Der er god opbevaringskapacitet. Derved kan gyllen gemmes og udbringes på det mest optimale tidspunkt i forhold til afgrødens mulighed for kvælstofoptag, hvilket vil begrænse omdannelsen af kvælstof til lattergas.

#### **Fravalg BAT**

Ansøger har ikke fortaget en vurdering af fravalg, idet BAT-emissionskravet er overholdt.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion, idet der ikke er tilgængelige miljøteknologier til rådighed, hvor der er proportionalitet mellem udgift og reduceret ammoniak til denne type husdyrbrug. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

#### **Alternative løsninger**

Ansøger har oplyst, at placeringen af den nye kostald, ny ensilageplansilo, ny gyllebeholder har været overvejet, men at de valgte placeringer, anses som værende mest hensigtsmæssig, i forhold til logistik og det omgivende miljø. Alternativet til denne miljøgodkendelse er at beholde den nuværende produktion.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

## 0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

## Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

## Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

Udvidelsen af husdyrbruget, samt opførelse af

- Ny kostald på 5.914 m<sup>2</sup>. med produktionsareal på 3.900 m<sup>2</sup>.
- Ny plansområde på 2.800 m<sup>2</sup>.
- Ny møddingsplads på 303 m<sup>2</sup>.
- Ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>.

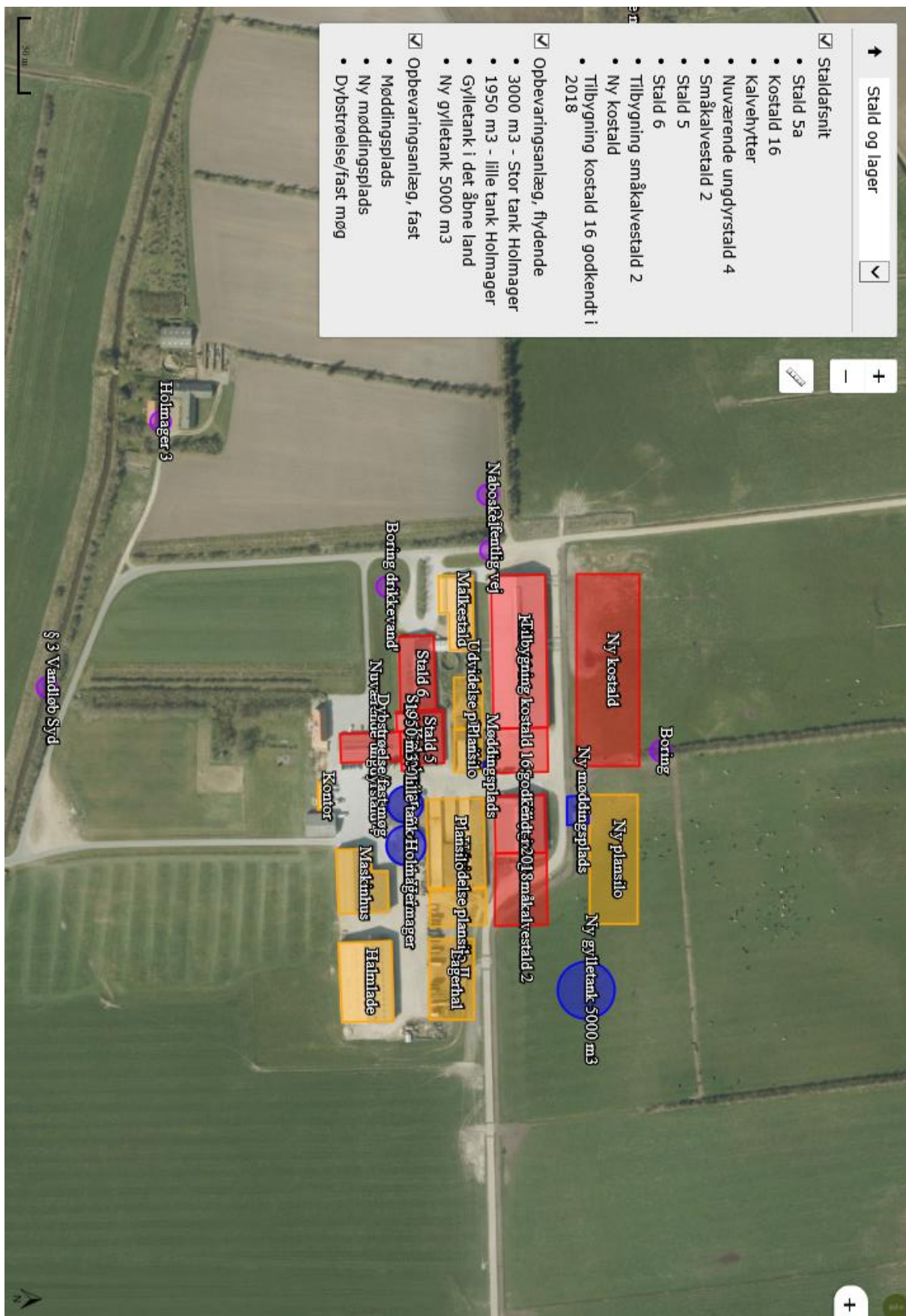
kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

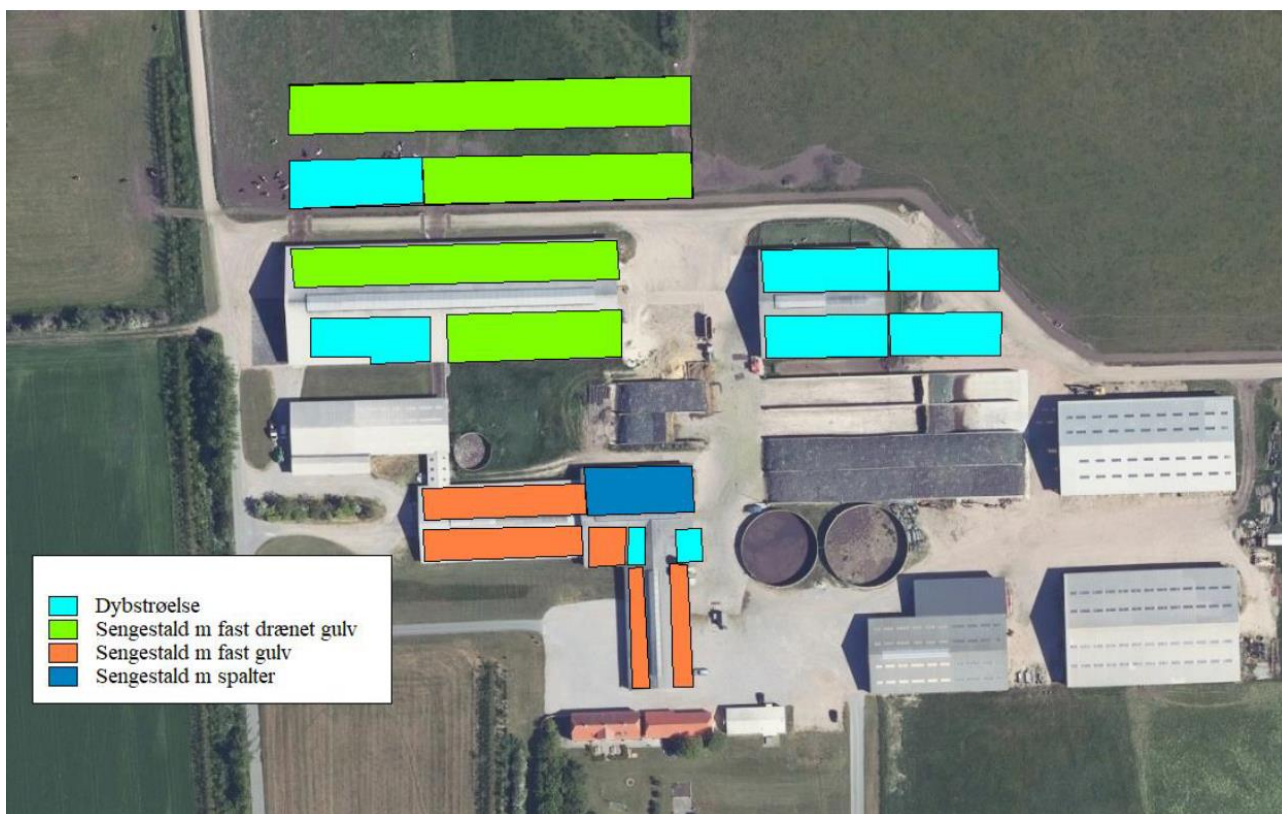
Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

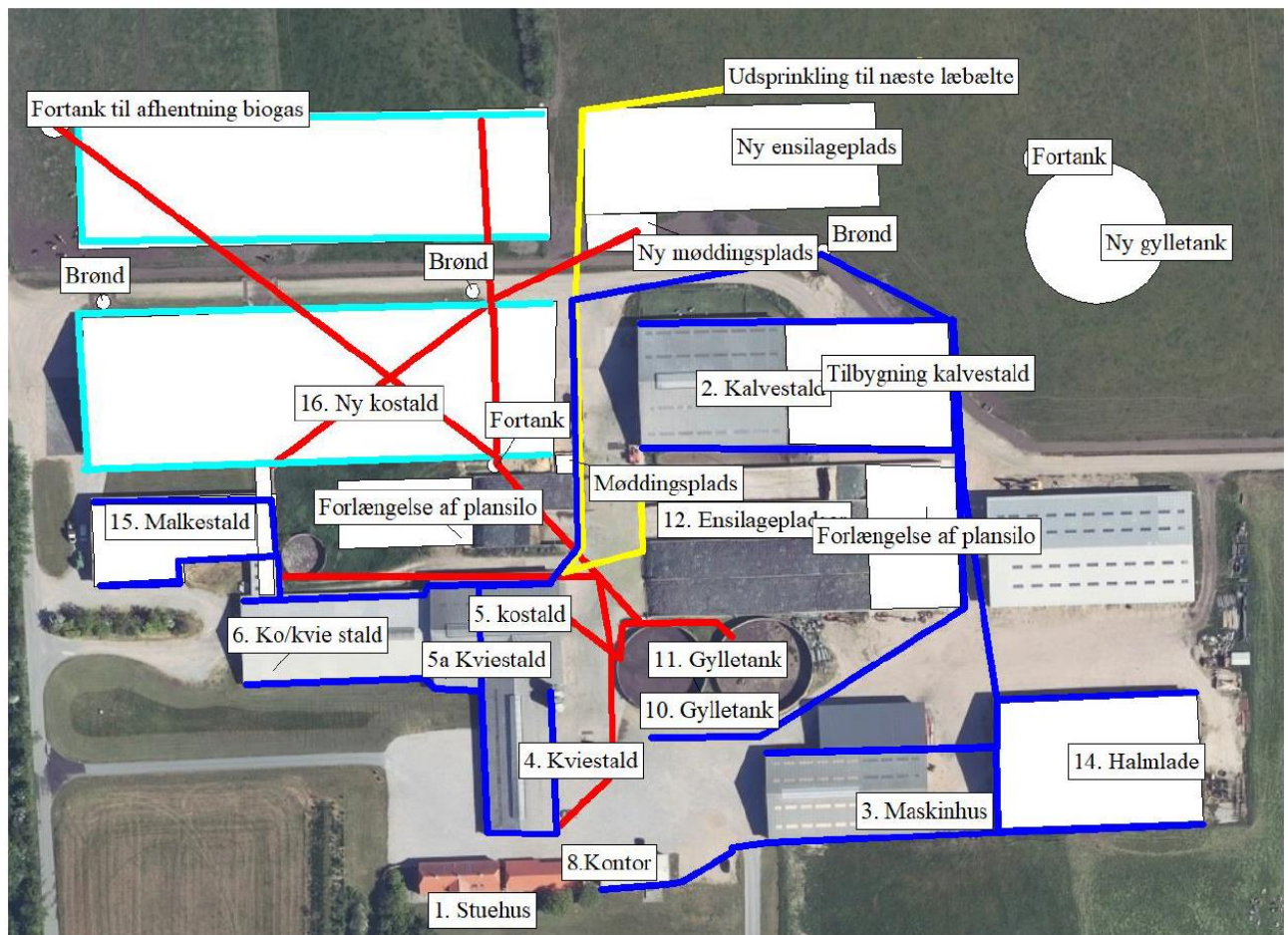
# Bilag 1: Bygningsoversigt







## Bilag 2: Afløbsplan



Figur 6. Afløbsplan

## Bilag 3: Oversigt over anlægsmæssige ændringer

Godkendelser/tillæg	Anlægsmæssige ændringer	Opført/udnyttet Frist
<p><b>Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse dateret 16. juli 2018</b></p>	<p>Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse fra den 19. november 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ny kostald på 5.914 m<sup>2</sup>.</li> <li>• Ny plansilo på 2.800 m<sup>2</sup>.</li> <li>• Ny møddingsplads på 303 m<sup>2</sup>.</li> <li>• Ny gyllebeholder på 5.000 m<sup>3</sup>.</li> </ul> <p>Andet</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Tilbygning til småkalvestald 2 beskrevet i miljøgodkendelsen 19. november 2018 bliver realiseret (fremgår derfor kun i ansøgt drift).</li> <li>• Tilbygning til kostald 16 beskrevet i miljøgodkendelsen 19. november 2018 bliver realiseret (fremgår derfor kun i ansøgt drift).</li> <li>• Møddingsplads på 49 m<sup>2</sup> sløjfes (miljøgodkendelse 2018).</li> </ul>	<p><b>Opføres med frist til 2027</b></p>

## Bilag 4: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 891meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

